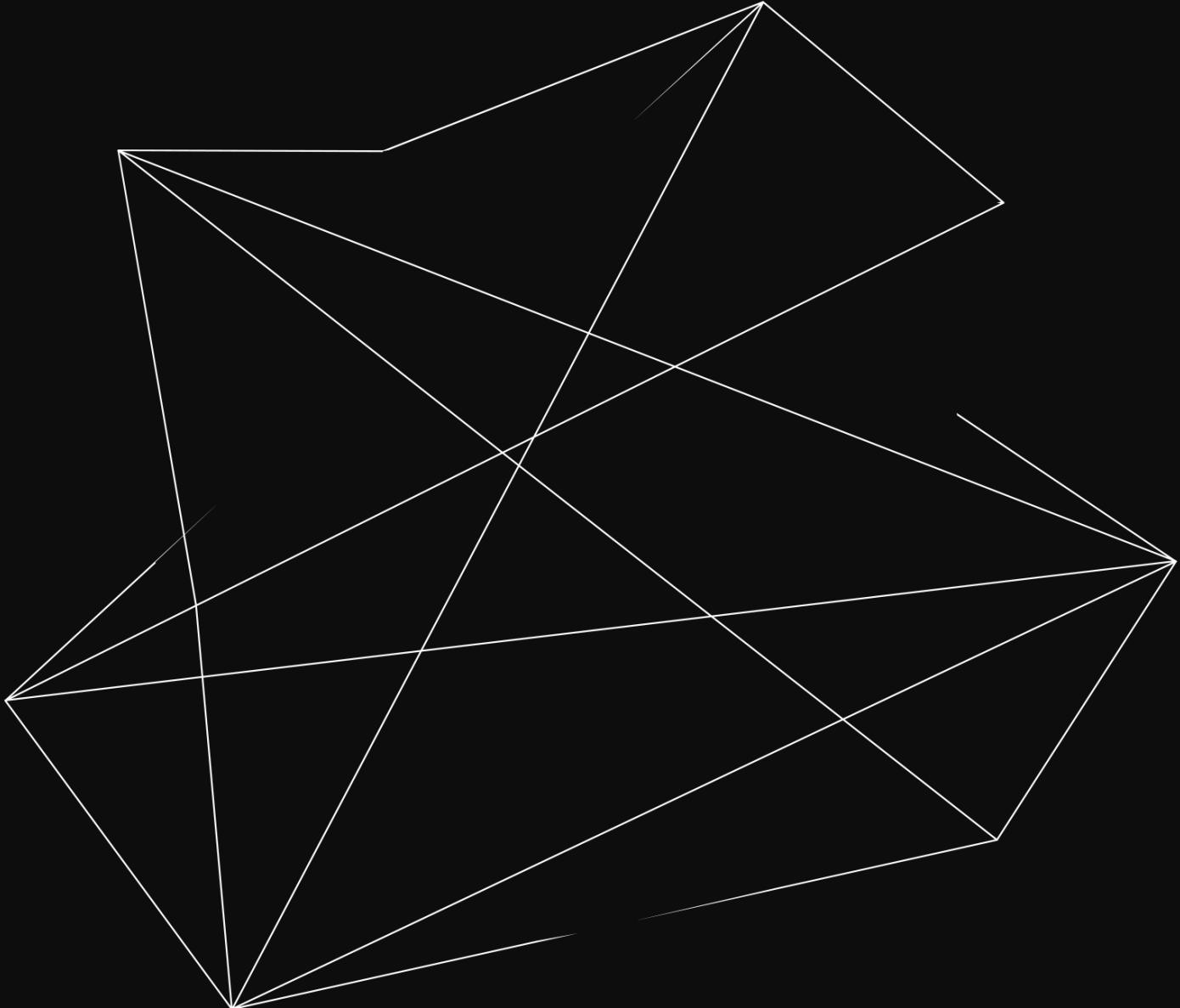


Varna raba interneta

predavanje za starše

David Vidmar

david@vidmar.net
@davidvidmar
<https://vidmar.net>



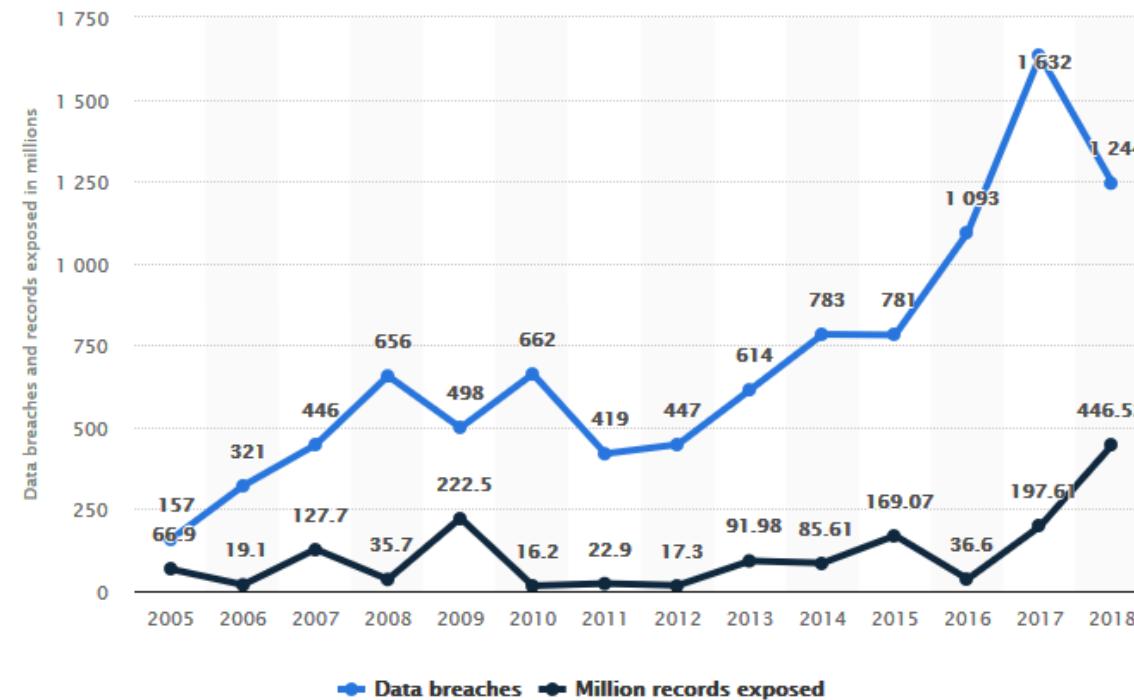
Nevarnosti na spletu



Grozljiva statistika

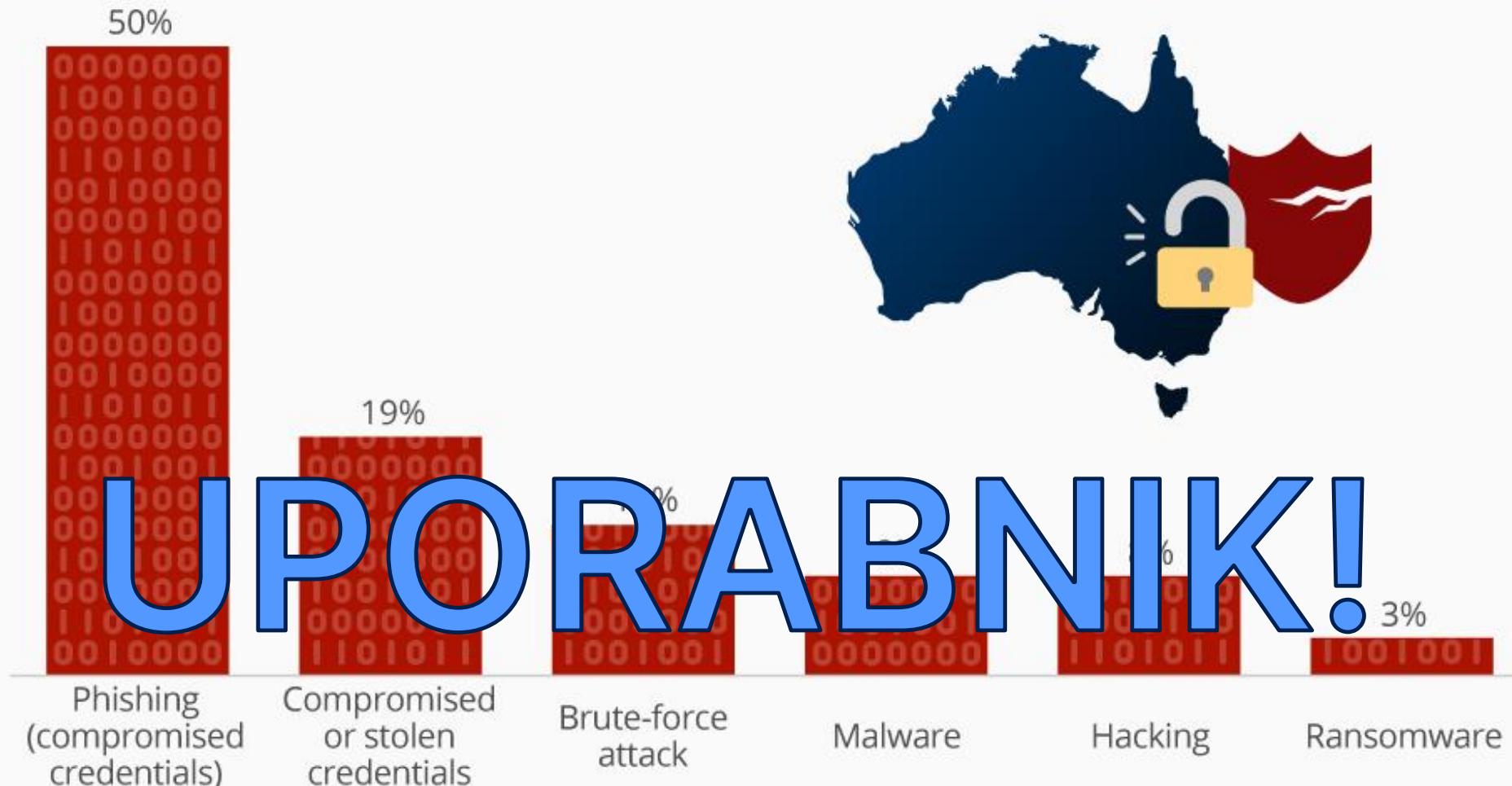
30% uporabnikov je že bilo shekanih

15% so ukradli račun več kot enkrat



Criminal phishing trips: cyber attacks in Australia

Malicious or criminal cyber attacks in Australia, by type*



* Incidents under the Notifiable Data Breaches scheme
between 1 July 2018 and 30 September 2018



@StatistaCharts

Source: Office of the Australian Information Commissioner

statista

Zakaj hekajo?

denar (spletne banke, ransomware,...)

slavo (vdiranje v telephone, račune, naprave,...)

zabavo (ali zmorem?)

maščevanje (bivši partnerji, sodelavci,...)

aktivizem (politika, nestrpnost,...)

...

Kaj lahko naredimo?

Seznanimo se z nevarnostmi!



Gesla

Ne uporabljajte enakih gesel za različne stvari!

aplikacije in spletna mesta

ali imajo moje geslo?

haveibeenpwned.com

2FA – dvo-stopenjsko preverjanje

SMS, aplikacija

vsaj email & Facebook

<https://vidmar.net/blog/dvostopenjsko-varovanje-2fa/>

Ne posojajte svojih gesel otrokom, partnerjem

Gesla

Kaj je to slabo geslo?

datumi, otroci, vzorci (123456, qwertz,...), menjave
slaba gesla

Kaj je to dobro geslo?

fraza (primer: MajaNeMara5ZelenihJagod!)
zares naključno geslo (primer: FeklrjerOfdikEij%ob0)

Uporabljajte upravljalniki gesel

LastPass, 1Password, Chrome, Firefox, Apple...

<https://vidmar.net/blog/password-managers/>

Naprave

Wifi router – dobro geslo, še boljše za admin

Telefon – PIN, prstni odtis; vklopi šifriranje

PC – posodobljena oprema (Windows, Acrobat,...)

PC – geslo, PIN

PC – nisem administrator

Varnostne kopije – 3 kopije, ena na drugi lokaciji

<https://vidmar.net/blog/kdaj-ste-nazadnje-izgubili-podatke/>

Antivirus – že vgrajeni je dovolj dober

Elektronska pošta in sporočila

Ločite službeno in zasebno elektronsko pošto

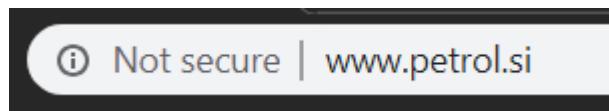
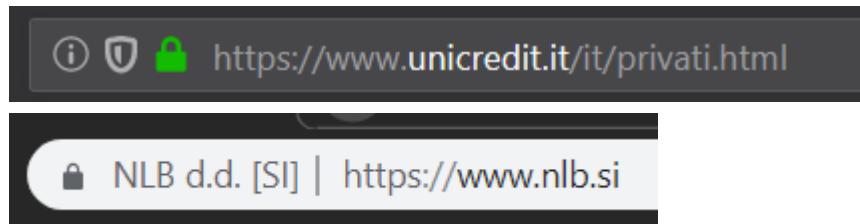
Ne odpirajte priponk

Ne bodite naivni

- Banka vas ne bo nikoli vpraša za geslo
- Ne boste dobili zastonj iPhona
- Nihče iz Kenije vam ne bo poslal miljonov
- Ne pošiljajte denarja nikomur z Bolhe

Varne spletnne strani

- HTTPS - nodite pozorni na varno stran = zeleno, ključavnica



Ker se dogajajo
prometne nesreče...

... niste ves čas doma!



Če izgleda predobro, da bi bilo res...

Mobil Tel:T-2

10:56



Vsek dan naključno izberemo več uporabnikov za anketiranje. V zameno jim nudimo priložnost, da od nas ali naših sponzorjev prejmejo dragoceno darilo. Ta raziskava nam omogoča boljše razumevanje uporabnikov, ocenjevanje naših prednosti in slabosti ter izboljšanje uporabniške izkušnje z našimi storitvami. Ne bo trajalo več kot 30 sekund vašega časa.

Lahko osvojite nov **Apple Iphone XR**, **Apple Iphone XS** ali **Samsung Galaxy S9**. Vse, kar morate storiti, da bi dobili darilo, je odgovoriti na nekaj vprašanj.

Ne pozabite: da je to povabilo prejelo 100 naključno izbranih uporabnikov. Število daril je omejeno!

Imate **3 minut in 02 sekund**, da odgovorite na naslednja vprašanja, preden podarimo darilo drugemu zadovoljnemu uporabniku! Vso srečo!



spletna naslov, povezava
stil pisanja, prevod
zakaj bi kdo podarjal?

Odgovor: Gorenjski <supprot@lieve.si>
Datum: 3. 2. 19 06:25 (GMT+01:00)
Za:
Zadeva: Prejeli smo zahtevo za transakcijo iz vaše kreditne kartice IP



Spoštovani kupec v Gorenjski banki,

Prejeli smo zahtevo za transakcijo iz vaše kreditne kartice IP naslov izven Slovenije.

Zato smo ta postopek začasno prekinili za 24 ur.

Če ste lastnik te transakcije, ne storite ničesar in prezrite to sporočilo

Če je to transakcijo opravila druga oseba,

Transakcijo morate preklicati in zahtevati vračilo, tako da kliknete spodnjo povezavo.

[Prijavite se zdaj »](#)

POZOR: LAŽNA STRAN

Naša služba ne prevzema nobene pravne odgovornosti, če vas ne bo takoj sprejel

Not secure | www.zonguldakterapi.com/wse/Gorenjska/



Gorenjska Banka
Vse, kar šteje.

Vnesite podatke:

Ime in priimek



Poštna št.

Mesto

Stevilka kartice:

3 števke

datum poteka veljavnosti

Strinjam se z obveščanjem o novostih glede bančnih storitev
po e-pošti ali telefonu.

POSLJI POVPRŠEVANJE

Klikni za zastonj iPhone!

 **BMW Slovenia**
17 h · 

Lepo pozdrav. Sem Adrian Herc iz Slovenije.

Moja firma in jaz smo se odločili, da naredimo mednarodno nagradno igro in nekomu podelimo BMW X6

- Kako sodelujete
- Všeckate našo stran - BMW Slovenia 
- Všeckate in delito to objavo
- V komentar označite dva prijatelja

To je to! Žrebo bo čez 5 dni v živo na teji strani. Dobitnik bo pošteno izžreban.



1,9 tis. druga oseba 2,2 tis. komentarjev 2,1 tis. delitev

  Všeč mi je  Komentiraj  Deli z drugimi

 **Page Transparency**  Prikaži več

Facebook is showing information to help you better understand the purpose of a Page. See actions taken by the people who manage and post content.

 Page created - 27. oktober 2019

Stran je ustvarjena
včeraj, danes že
delijo nagrade.



Dobro poglejte ime
Facebook strani! Se
res ujema s podjetjem
ali blagovno znamko?

Nakupovanje preko spleta

varne spletne strani (ključavnica!)

priznane trgovine (jih uporabljajo prijatelji?)

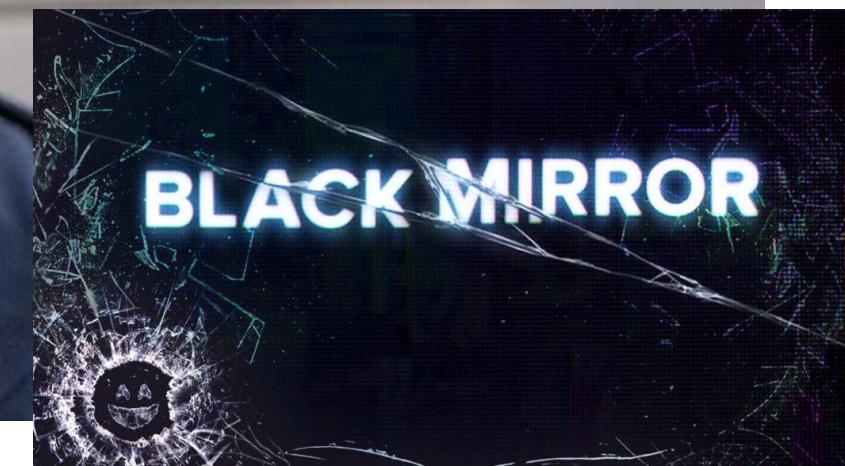
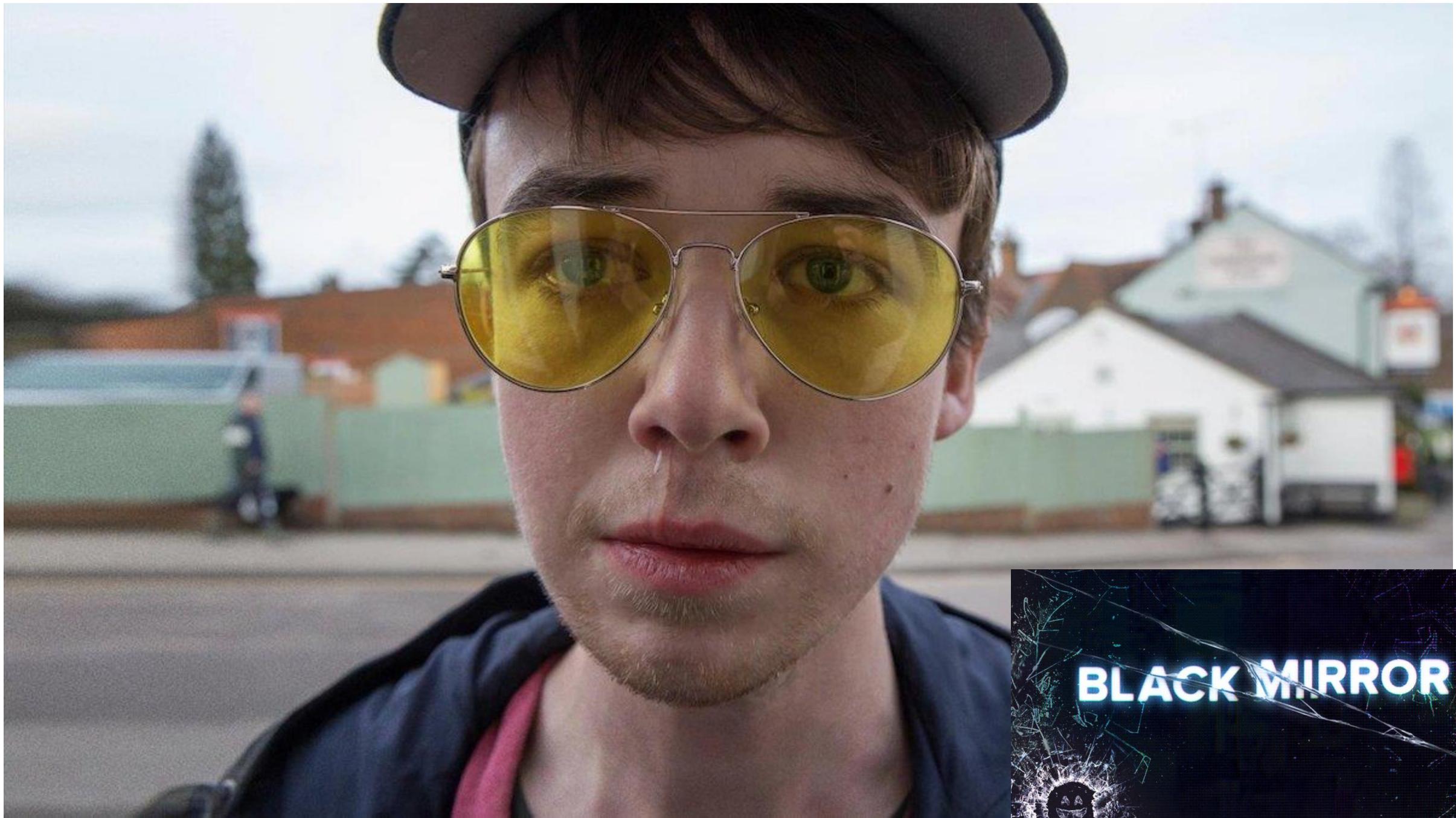
če je predobro... (cene, jezik, izgled,...)

pozor na Bolhi (samo v slovenskem jeziku)

predplačniške kartice, PayPal

Ko se zdi,
da gre vse narobe...





Izsiljevanje

The decision to suspend your account. Waiting for payment. ➔ Spam x Info x

 Mia <homes@jmleonrealty.com>
to info ▾



This message seems dangerous

Similar messages were used to steal people's personal information. Avoid clicking links, downloading attachments, or replying with personal information.

Looks safe

Hello!

I am a hacker who has access to your operating system.

I also have full access to your account.

I've been watching you for a few months now.

The fact is that you were infected with malware through an adult site that you visited.

If you are not familiar with this, I will explain.

Trojan Virus gives me full access and control over a computer or other device.

This means that I can see everything on your screen, turn on the camera and microphone, but you do not know about it.

I also have access to all your contacts and all your correspondence.

Izsiljevanje

● Aposle

Yesterday at 11:33 PM



Your password is abc123

To: abc123,

Reply-To: Aposle



I do know abc123 one of your pass. Lets get straight to point. You don't know me and you are most likely wondering why you are getting this e mail? There is no one who has compensated me to check about you.

Well, I placed a malware on the adult videos (porn) web-site and do you know what, you visited this site to have fun (you know what I mean). While you were watching video clips, your browser began operating as a Remote control Desktop with a keylogger which gave me access to your screen and also webcam. after that, my software obtained all your contacts from your Messenger, Facebook, as well as email . Next I made a double-screen video. First part displays the video you were viewing (you have a fine taste rofl), and second part displays the view of your cam, & its u.

You got not one but two alternatives. Shall we analyze these types of solutions in aspects:

Izsiljevanje

gesla

ne uporabljajte enakih gesel!

ransomware, zaklep datotek

varnostne kopije

prijava Policiji

NASVETI

uporabljate dobra in različna gesla

2FA – dvofaktorska zaščita maila

posodabljujte naprave in programe

zaščitite naprave

ne nasedajte (pre)dobrim ponudbam

bodite previdni, celo skeptični

Zasebnost v 21. stoletju



Od česa služi Facebook, Google?

**Če za storitev ne plačuješ,
potem si izdelek TI!**

Zasebnost

Saj je vseeno!

Pa je res? Zakaj bi?

Zasebnost je kot ZOBNA PASTA...

ko jo enkrat iztisnemo iz tube, je ne moremo več spraviti nazaj

Osebni podatki so vsepovsod

ime v igri, rojstni dan na Facebooku
interesti na Instagramu...

Slednje in blokiranje oglasov

Firefox – namesto Chrome

DuckDuckGo – namesto Google

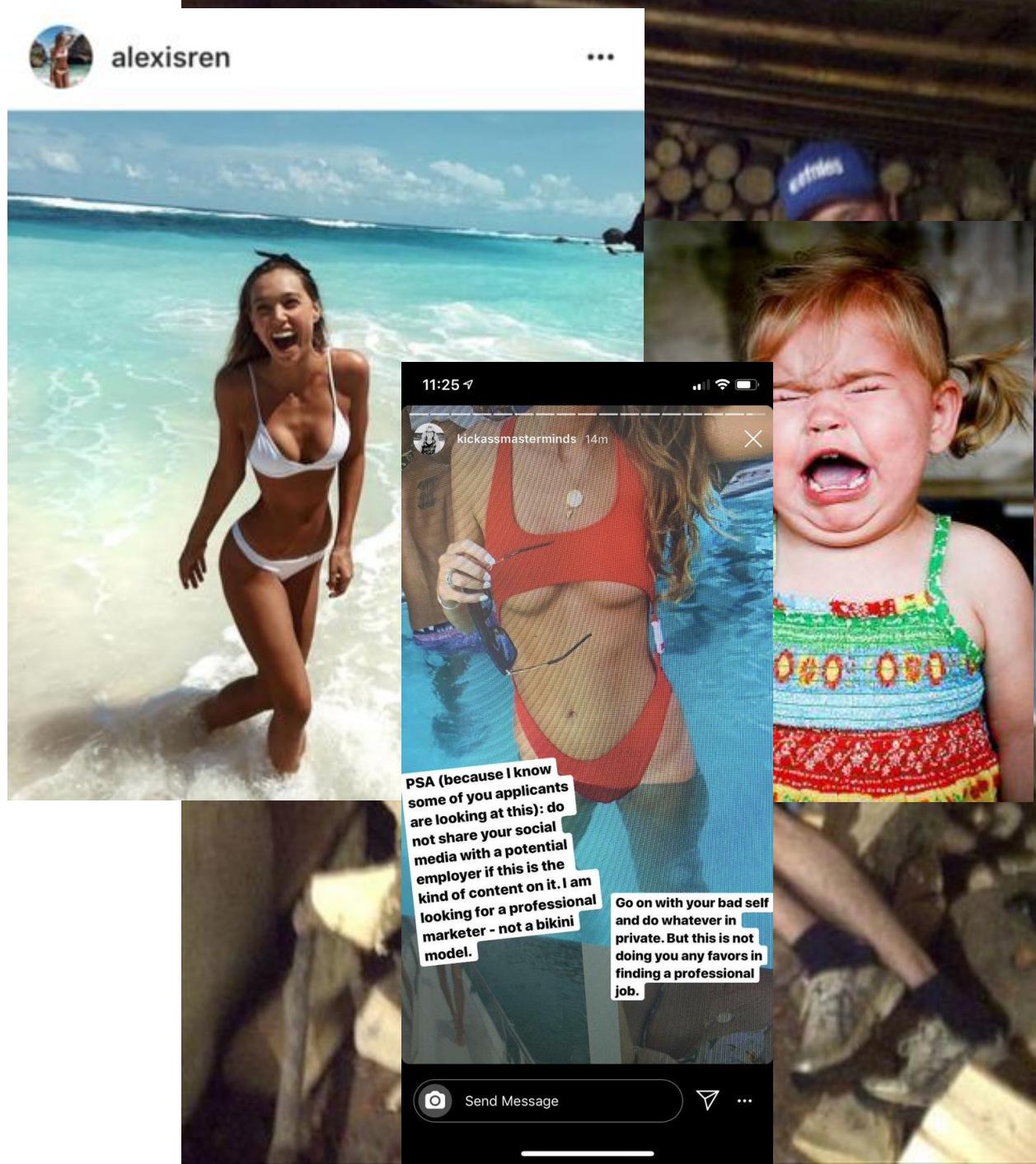
uBlock Origin – dodatek za brskalnik

Objavljanje slik

Ali bi želeli, da prijatelj objavi vašo sliko?

Ali bo vašemu otroku v prihodnosti nerodno?

Ali bi to sliko pokazali na razgovoru za službo?



Ali otrok potrebuje YouTube/Instagram...

Ne!

Facebook - 13 let

Twitter – 13 let

Instagram – 13 let

YouTube – 18 let!

YouTube – safe mode ali kids, izklopiti autoplay

Otroci in nadlegovanje

Otroci ne razumejo, da je spletni resnično življenje

Ne počni nič, kar ne želiš, da drugi naredijo tebi

Bodimo vzor!

Ne počnimo tega in ne spodbujajmo takšnega
obnašanja!

Nasveti

Premisli preden objaviš

Ne vpisuj vseh mogočih podatkov

Blokiraj sledenje

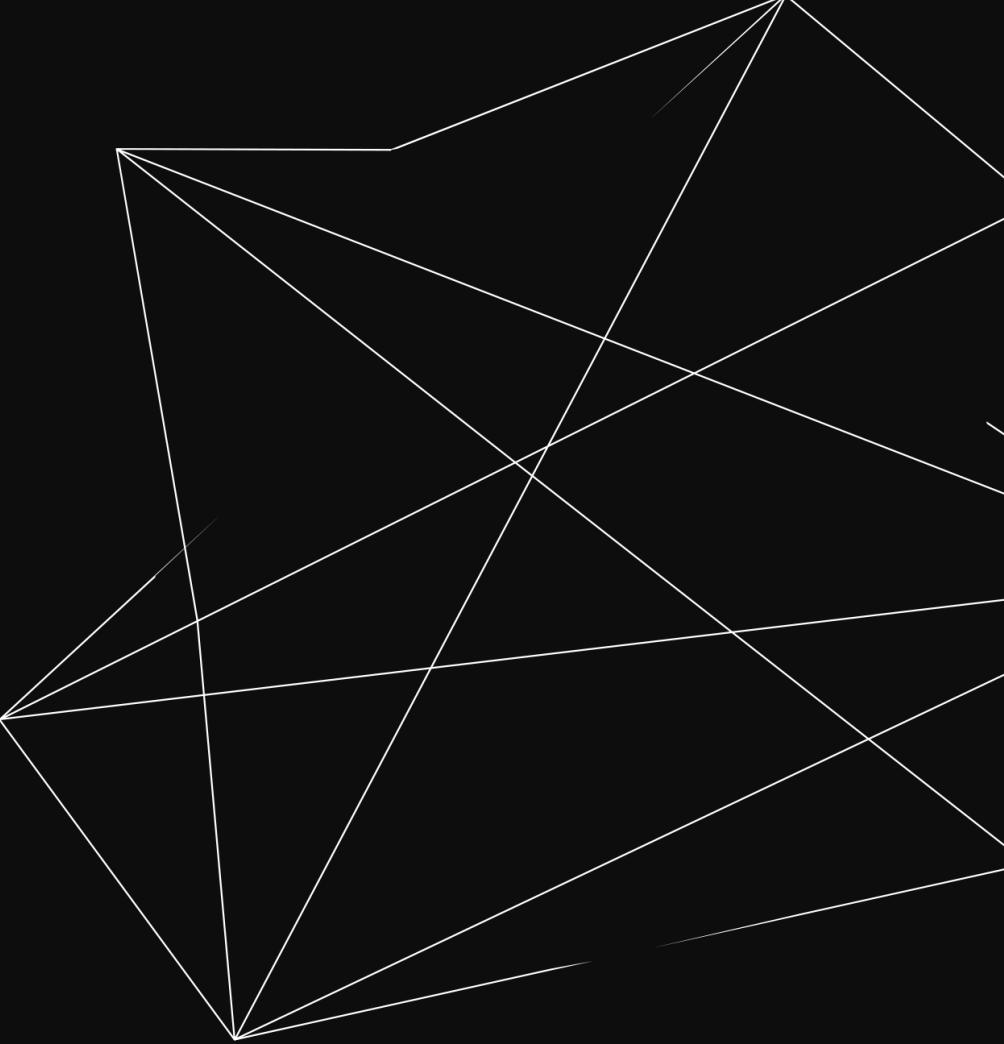
Izbiraj, kdo je tvoj prijatelj na Facebook

Briši stare zapise na družabnih omrežjih

Twitter, Instagram

Majhni otroci ne sodijo na družabna omrežja

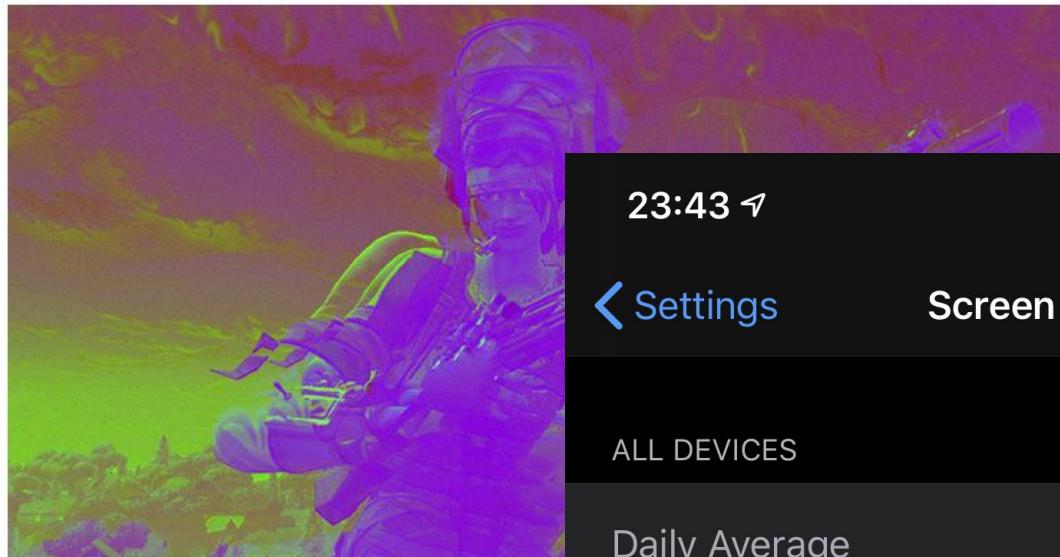
Odvisnost
od iger, telefona,
interneta...



Resna nevarnost

EPIC FAIL

LAWSUIT: "FORTNITE" IS AS ADDICTIVE AS COCAINE, RUINS LIVES



Internet Addiction Disorder

Signs, symptoms, diagnosis, and treatments for those who may be addicted to the Web on their PC or smart phone.

Article by:

Christina Gregory, PhD

Jump to:



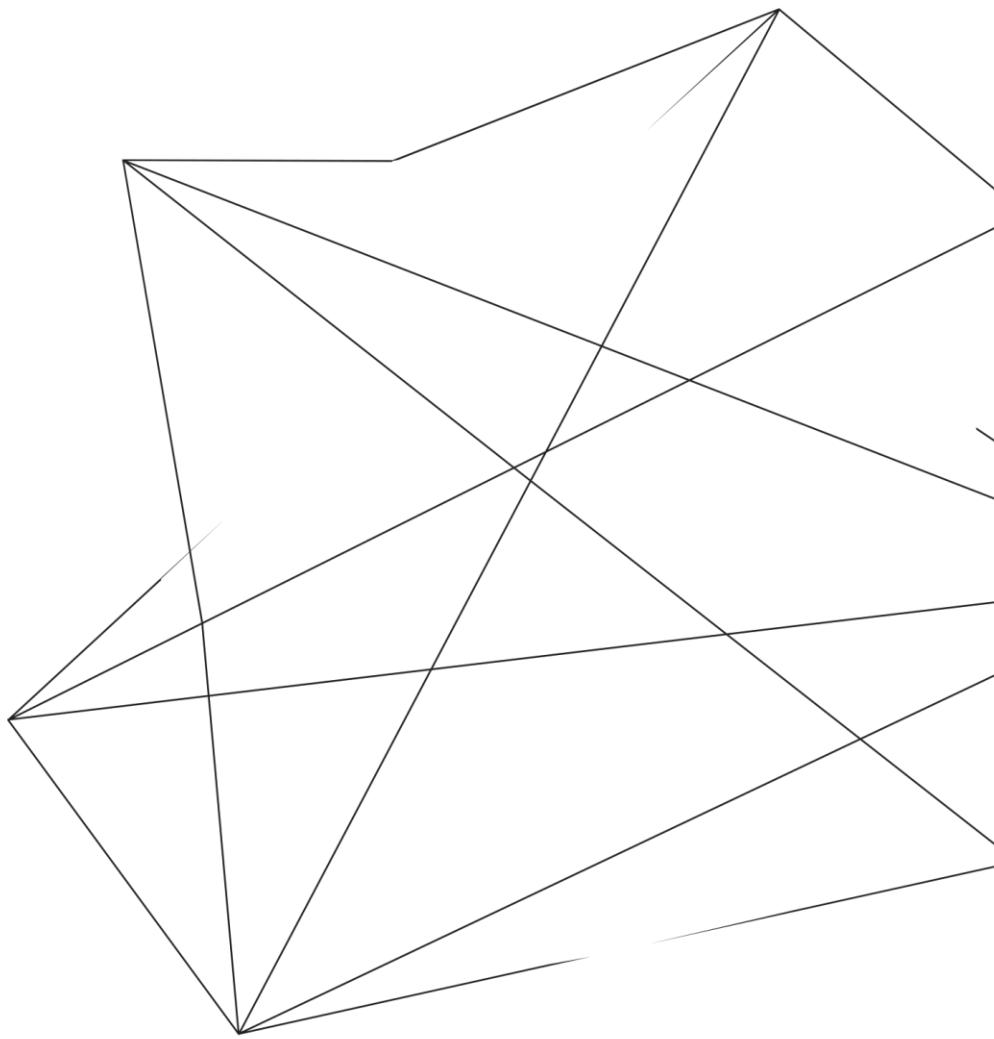
[gnosis](#) [Treatment](#)

[ion?](#)

Are you spending too much time online? Do you feel compelled to check your email or social media accounts multiple times a day? Do you feel anxious or irritable when you can't access the Internet? Are you compulsively shopping online? Can't seem to stop using the computer or smartphone? Is your excessive computer use interfering with your daily life – work, family, social obligations? If you answered yes to any of these questions, you may be suffering from Internet addiction disorder, also commonly referred to as Compulsive Internet Use (CIU), Problematic Internet Use (PIU), or Cyber Addiction. Originally debated as a “real thing,” it was satirically theorized as a disorder in 1995 by Dr. Kimberly Young, who compared its original model to pathological gambling. Since this hoax

Zakaj je to tako fino?

In kaj lahko naredimo?



Kaj lahko naredimo?

Ne prepovedujte

splet ni samo doma, ne boste mogli vedno nadzirati

Postavite pravila & razložite zakaj

telefon ostaja v dnevni sobi

računalnik naj ne bo v sobi

igre samo ob petkih

toliko minut, kot pospravljaš, toliko minut iger v soboto

razvijte otrokovo samokontrolo, ustavite pravi čas

Tehnologija je koristna!

...za šolo

spletna in mobilna knjižnica

Wikipedia

PowerPoint, Word

...za hob in zabavo

risanje, ustvarjanje

programiranje

...

ne samo youtube, filmi, nadaljevanke, klepet in igre

Kdaj telefon, tablica?

ne pri 1 letu

ne pri 3 letih

ne pri 5 letih

ne pri 10 letih

ne pred 14...

??

Starševski nadzor

Merjenje časa na napravi

Windows, Google, Apple

Kaj pa vaš telefon in tablica? Televizija?

Lan Vidmar
Starost 11 • lan.vidmar@outlook.com
Oglejte si druge račune otrok ▾

Nedavna dejavnost Dovoljeni čas pred zaslonom Omejitve za aplikacije in igre O...

Oglejte si dejavnost od 1. november - danes ▾

> Upravljanje
> Obvestila

Aplikacije in igre (1)

> Minecraft

Brskanje po spletu

Google Family Link for parents

Google LLC Tools PEGI 3 ★★★★★ 230,309 ▾

You don't have any devices.

Add to Wishlist Install

Supervise your child's Google Account
Guide them to good content
Manage the apps they can use
See recommended

Smartphone screenshots showing family activity monitoring, device schedule, app requests, and recommended apps.

00:01 ↗

Screen Time Lan Vidmar

LAN'S IPAD

Daily Average
1 h in 6 min ↑ 22 % from last week

3 h

avg

0

p t s c p s n

See All Activity

Updated danes 00:01

Igre

Minecraft
igranje na PC
previdno pri serverjih

GTA ni primeren
za otroke!

Fortnite
velik problem & vrhunski
izdelek
družabno doživetje

Mobilne igre,
ki zahtevajo kupovanje
so zlo!

Kaj lahko naredimo?

Ne prepovedi, meje in pravila

Tehnologijo uporabljajte skupaj

Bodite vzor

Pogovarjajte se

Pokažite alternative

- šport, hobiji, knjige

Pomoč:

<https://otroci.safe.si/zasvojenost>

Piratske vsebine



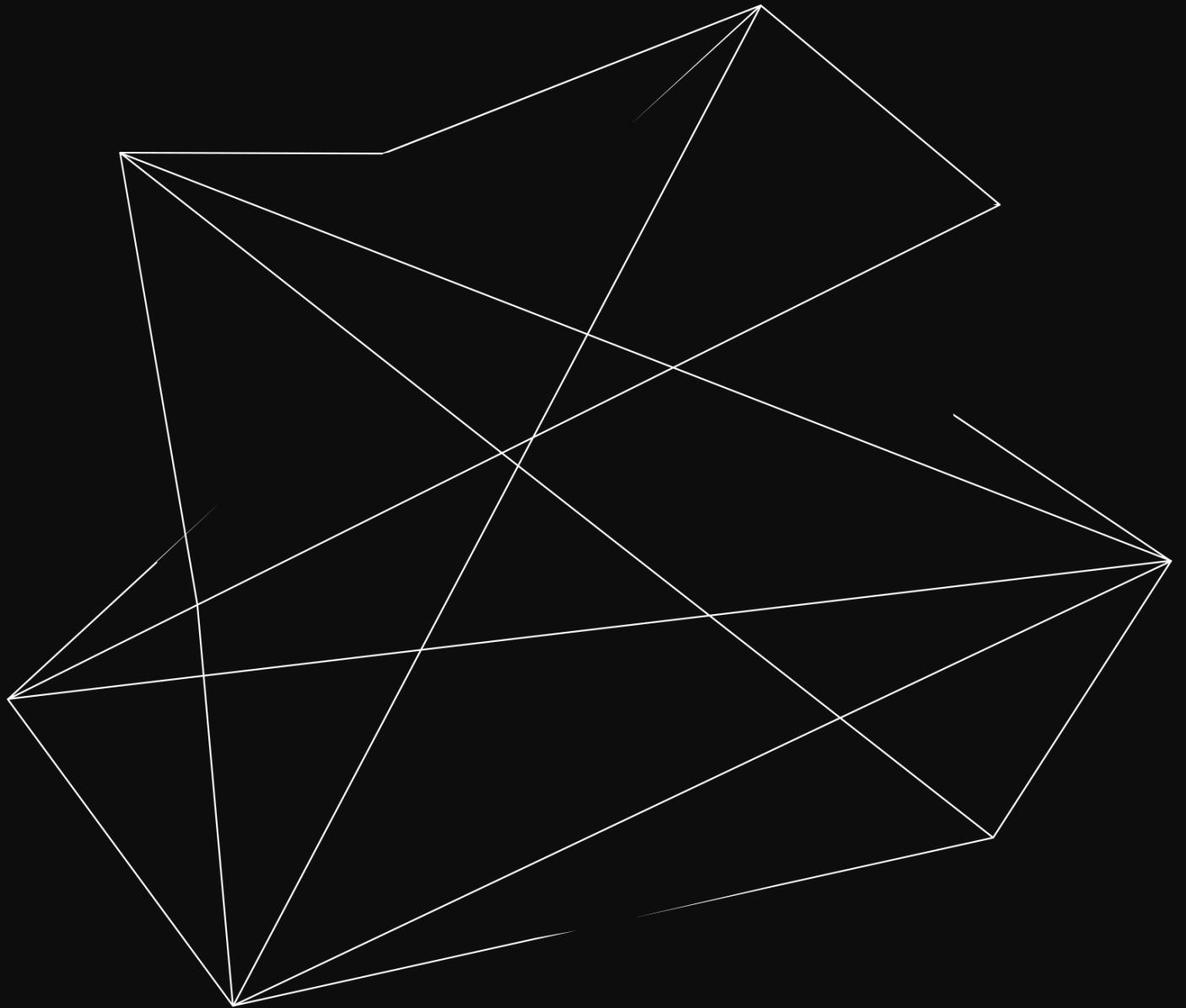
Ali je piratiziranje ok?

Ne.

Tega na počnite (pred otroci).

Ne učite otrok tega!
(verjetno jih ne učite krasti v Sparu)

So alternative, niso drage.



Davidovi nasveti

Uporabljajte različna in dobra gesla

Posodabljujte naprave in programe

Delajte varnostne kopije

Ne bodite naivni

Varujte svojo zasebnost in zasebnost otrok

Pogovarjajte se z otroci o tehnologiji

Spremljajte "Varni na internetu"

www.safe.si | facebook.com/safe.si

www.varninainternetu.si

Več nasvetov:

vidmar.net

